

Булінг в дитячому садку – міф чи реальність

(консультація для батьків)

**STOP
BULLYING**

Чи замислювалися ви, де беруть витoki комплекс жертви або потреба агресії стосовно інших. Мало хто з батьків знає про булінг чи стикається з цим явищем у дитячому садку. Чому і як дитина дошкільного віку стає жертвою булінгу? Булінг (від англ.-переслідування) – свідома агресивна поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої. Дуже рідко група дітей, ще рідше, коли залучається весь дитячий садок. У дитячому садку при насильстві немає попередньої стадії обміркування. Дошкільнята не усвідомлюють до кінця своїх дій. Але ж бувають випадки коли булінг може проявлятися як тиск

- Психічний
- Фізичний.

Часто діти застосовують і фізичний, і психологічний тиск на інших.

Наприклад, образи, приниження, ігнорування, непоступливість, погрози, побиття під час ігор.

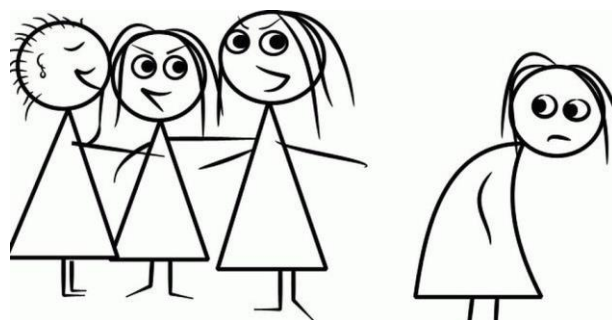
Булінг – це будь-яка агресивна поведінка однієї людини чи групи людей, які не є родичами жертви, що повторюється неодноразово або має очевидні передумови для повторення. Це залякування, фізичний або психічний терор, спрямований на те, щоб викликати в іншого страх і тим самим підпорядкувати його собі. Булінг – це регулярна негативна поведінка одного по відношенню до іншого або до цілої групи. Він включає різні прискіпування через дрібниці, часто зовсім необґрунтовані, негативну оцінку роботи або відмова від будь-якої оцінки, прагнення ізолювати дитину або групу дітей від інших, розпускання брудних чуток. Всі ці визначення у повному обсязі виражають сутність **булінгу**. *Це умисне, що не спрямоване на самозахист і не санкціоноване нормативно-правовими актами нашої держави, тривале (або таке, що повторюється) фізичне або психологічне насильство з боку індивіда або групи, які мають певні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо) до індивіда і що відбувається*

переважно з певною особистою метою. Булінг (bullying, від англ. Bully – хуліган, забіяка, задира, грубіян) визначається як утиск, дискримінація, цькування. Визначають булінг як тривалий процес свідомого фізичного і/або психологічного жорстокого ставлення з боку одної або окремих груп до інших.

Види булінгу: фізичний, вербальний, прихований.

Фізичний: проявляється у вигляді таких дій, як удари, підніжки, щипки. Цей вид насильства більш характерний для хлопчиків, які частіше схильні до прояву фізичної агресії.

Вербальний (психологічний): образи, погрози, непристойні епітети соціального, расистського, релігійного характеру або інші принизливі висловлювання щодо жертви.

Прихований булінг не завжди легко розпізнати. Це поширення пліток, брехня або звинувачення, спрямовані на те, щоб зруйнувати або похитнути соціальні зв'язки людини. Цей вид більш характерний для дівчат. Вважається, що вони оцінюють соціальні взаємини як пріоритетні, тому їх агресія більш спрямована на соціальне ізолювання жертви.

Незважаючи на різноманітність форм булінгу, всі вони мають загальні характерні риси:

- упередженість і агресивність дій, спрямованих проти жертви;
- дисбаланс статусів кривдника і жертви, який може проявлятися у різному соціальному становищі, фізичних, фізіологічних, фінансових можливостей, культурній, релігійній або расовій незалежності;
- розуміння ймовірності повторення таких ситуацій;
- гостра емоційна реакція жертви на прояви булінгу.

Типи булінгу пов'язані з соціальним статусом жертви: аутсайдерство вихованця у закладі дошкільної освіти проявляється актами насильства або цькування, а також її неприйняттям та ігноруванням.

Умілий провокатор постарається інтерпретувати негативно будь-яку реакцію. Якщо жертва залишиться пасивною, то буде звинувачена в небажанні відповідати. Якщо жертва відповість, то відповідь буде перекирваною і оголошено хамством або брехнею. Таким чином, створюється

привід для нового обвинувачення. Наступного разу, під час зустрічі з жертвою, провокатор використовує привід знову і жертва опиняється в пастці. Отже, механізм втягування є провокація, особливо, якщо йдеться про фізичну форму цькування і вербальних переслідувань. Цей прийом може використовуватися і для обґрунтування ізоляції людини.

Ініціаторами цькувань також можуть бути такі діти, які :

- мріють бути лідерами в групі;
- бажають перебувати в центрі уваги;
- впевнені у своїй перевазі над жертвою;
- не визнають компромісів;
- агресивні, які самостверджуються у цькуванні жертви;
- мають слабкий рівень самоконтролю.

«Спільники» булерів найчастіше такі діти, які:

- бояться бути на місці жертви;
- цінують свої відносини з лідером;
- не вміють співпереживати і співчувати іншим;
- не мають власної ініціативи;
- сприймають цькування як розвагу;
- мають жорстоких батьків;
- виховуються в неблагополучних сім'ях й відчули насильство від старших членів родини.

Необхідно підкреслити, що будь-яка дитина може стати об'єктом для насильницьких дій. Також жертвами булінгу можуть стати діти, які:

- вірять, що заслуговують ролі жертви,
- пасивно очікують насильства від переслідувачів;
- страждають від самотності;
- походять із соціально-неблагополучних сімей;
- зазнають фізичного насильства вдома;
- страждають від комплексу неповноцінності;
- вірять, що педагоги їх захистять;
- не вважають себе значущою частиною свого колективу.

Діяльність щодо запобігання булінгу.

Принципи організації роботи у закладі дошкільної освіти.

Психолого-педагогічна діяльність, спрямована на профілактику і подолання булінгу. Системність – робота організовується з урахуванням інтересів вихованців та залученням усіх учасників освітнього процесу: адміністрації, педагогів, вихованців.

Технології, правила, процедури і прийоми роботи з запобігання булінгу в навчальному закладі складаються з поетапної роботи. Перший етап протидії насиллю – організація ефективної роботи вихователя, щодо запобігання булінгу. Другий етап – здійснення заходів, спрямованих безпосередньо проти булінгу. Ці заходи реалізуються лише після успішного налагодження стосунків між вихователями і вихованцями.

Отже, робота з подолання булінгу складається з профілактичної роботи з вихованцями; роботи з батьками; надання спеціальної допомоги учасникам булінгу. Однією з можливих форм роботи, що спрямована на профілактику насильства у навчальному закладі може бути арт-терапія; вивчення літературних творів, ілюстрація, інсценування, моделювання альтернативного варіанту розвитку подій.

Арт-терапевтичні методи запобігання булінгу.

Для профілактики використовуються літературні твори, де висвітлюються проблеми цькування або споріднені з ними. У процесі обговорення прочитаного серед вихованців виникає співпереживання і розуміння почуттів героїв. Для кожної вікової групи підбираються книжки, під час обговорення яких, вони зможуть ідентифікувати себе з героями, котрі відчувають страждання. В літературі на цю тему, часто є персонажі, які незважаючи на небезпеку, що загрожує їм, відновлюють порядок і справедливість. Такий персонаж стає поруч з тим, кому погано, і разом вони протистоять несправедливості.

Хто провокує булінг в дошкільному закладі ?

Булінг серед дітей старшого дошкільного віку можуть спровокувати дорослі. Діти старшого дошкільного віку одразу сприймають ставлення

авторитетних дорослих до інших і беруть це ставлення за зразок. Вони починають цькувати дитину чи дітей, якщо:

* батьки або члени сім'ї:

- б'ють та ображають дитину вдома;
- принижують дитину у присутності інших дітей;
- проявляють сліпу любов та виконують усі забаганки дитини;
- ставляться до своєї дитини як до неповноцінної особистості, жаліють (неповна родина, дитина хвора або має відхилення в розвитку).

* педагог або помічник вихователя:

- зневажливо ставиться до дитини, яка часто плаче або невпевнена в собі;
- ігнорує скаргу дитини на те, що її образили однолітки;
- глузує із зовнішнього вигляду дитини;
- образливо висловлюється про дитину чи її батьків;
- проявляє огиду щодо фізичної або фізіологічної особливостей дитини.

Усі діти потребують підтримки дорослих – батьків, вихователів, практичного психолога та соціального педагога. Саме вони мають допомогти дітям налагодити партнерські взаємини з однолітками в групі.

Як міняється поведінка дитини під час булінгу в дитячому садку

Дитина-жертва булінгу поводиться незвичайно. Якщо раніше вона охоче відвідувала дитячий садок, то тепер така дитина :

* вдома:

- не хоче одягатися вранці;
- шукає собі будь-яку справу вдома, аби не йти до дитячого садка;
- просить батьків забрати її з садочка раніше;
- плаче, вигадує хворобу або в неї дійсно підвищується температура тіла, починають боліти голова, живіт;
- не контактує з однолітками у дворі;
- грає наодинці в парку.

* в дитячому садку :

- не бере участь у сюжетно-рольових іграх та рухливих іграх, спільній самостійній художній діяльності тощо;
- усамітнюється при будь якій нагоді ;
- часто губить свої іграшки або речі;

- бруднить чи псує одяг;
- грає зламаними іграшками;
- відмовляється на користь іншої дитини від головної ролі в театралізації чи грі ;
- немає друзів у групі.

Що робити батькам ? У першу чергу – заспокойтесь. Зверніться до спеціалістів (психолог, вихователь, класний керівник), які працюють в закладі, який відвідує ваша дитина.

Проблемі жорстокого поводженні в дитячому середовищі приділяється найпильніша увага. Прояви насильства в дитячому садку відрізняються від насильства в школі. У початковій школі це група дітей, в дошкільному закладі окремі діти.

